

Az



óvodában, ahol a gyakorlatot töltöttük, megfigyelhettük a Montessori-módszer alkalmazását. Az olasz pedagógus és pszichológus, Dr. Maria Montessori a múlt század elején értelmi fogyatékos és gyenge képességű gyerekek fejlesztésével foglalkozott, de módszereit később óvodás korú egészséges gyerekeknél is alkalmazta. A rá bízott óvodai csoportra laboratóriumi mikroklimaként gondolt, amelyben kikísérletezte, hogy a gyerek első hat évében milyen különleges eszközöket kell használni ahhoz, hogy a leghatékonyabban fejlődjön teste és gondolkodása. Ezért az általa kitalált játékokba gondosan becsempészte a tanulás lehetőségét, amelyek egymásra épülő sorrendisége ma is hozzátartozik a módszer sikeréhez. A „Segítség, hogy magam csinálhassam!” mottójának lényege, hogy az óvónő nem továbbadja, csak felajánlja az információt, és a gyerek dönti el, hogy abban a pillanatban szeretne-e tanulni. De az is fontos, hogy a gyerek élvezze az önkiszolgálás minden előnyét, ehhez pedig tudatosan berendezett környezetre van szükség. Montessori vitt be az óvodai termekbe először a gyerekekhez méretezett berendezési tárgyakat, kis széket, kis asztalt, de a kis wc és mosdó ötlete is tőle származik. Az óvónő semmit nem csinál a gyerekek helyett, csak ha segítséget kérnek. Mindent maguk próbálnak ki, és egyedül tapasztalnak. Ha kilöttyen valami, felmosnak, ha az asztal alá morzsáztak, felsöpörnek. Az előkészített környezet a montessori pedagógia indirekt megközelítési módját hangsúlyozza. A környezetben nyitott polcokon azok a Montessori eszközök kapnak helyet, melyek közül a gyermek szabadon választhat. Minden a megfelelő helyen áll, ez segíti a gyermeket abban, hogy cselekedetei is rendezettebbek legyenek. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. A rend nem külső személy által fenntartott állapot, hanem a belső rendet kialakító környezeti hatás. Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása. Az óvoda minden napja az iskolai felkészítésről szól, de a gyerek észrevétlenül, nem kényszerből tanul. A speciális játékok által pedig

a számokat, a mennyiségeket, az arányokat tanulja meg, mindent, amivel az iskolában először találkozni fog. Mindegyik eszköznek van valamilyen képességfejlesztő célja, és bennük van az önellenőrzés lehetősége. Így a legkisebb is tud bármelyikkel játszani, és egyben növeli az önbizalmát, ha sikerül kiraknia. Ha felajánlanak egy okosító játékot valakinek, vagy elfogadja azt, vagy másikat választ, vagy azt mondja, most nem akar az óvónővel játszani. Semmi nem kötelező, ez az ő döntése. Minden gyerekkel külön foglalkoznak, tudják, ki, hol tart a fejlődésben, és mindig a tanulás következő lépcsőfokát ajánlják fel számára. Minden készség kialakításának meg van a maga folyamata, a maga ideje, és el kell fogadnunk, hogy ez minden gyereknél más. Az előszobai öltözőszekrényeknél feltűnik, hogy minden egyes fakk felett egy keresztnév áll. Senkinek nincs jele, az öltözőzsákokat és fogmosó poharakat is a nevek alapján különböztetik meg. Hetente járnak uszodába, rendszeres látogatói a könyvtárnak. Az egész csoportot kisbusszal viszik a külső programokra. Figyelnek az étkezési igényekre, és arra is, hogy ne csak az angol és spanyol nyelvvel, hanem a komolyzenével is megismerkedhessenek. De ez sem kötelező. Arra tanítják az óvodásokat, ami a Montessori-módszer lényege, hogy megtanuljon egyedül döntéseket hozni. Dönt, hogy kivel üljön egy asztalnál, hogy kivel és mivel játsszon. Megtanulja, hogy az újabb döntése előtt vagy egy új játék előtt az előbbit a helyére kell tenni. És megtanul alkalmazkodni. Különböző területek eszközrendszerét fejlesztette ki Montessori, melyek a következők: mindennapi élet gyakorlatának eszközei, érzékelést fejlesztő eszközök, a matematika eszközrendszere, a kozmikus nevelés eszközei és az anyanyelvi eszközök. A gyermek szabadsága azt jelenti, hogy a rászabott környezetben szabadon nyilatkozhat meg mindaddig, míg magatartása nem sérti a közösség érdekeit, melybe tartozik. Az óvónőnek törekednie kell a kényszer, a stresszhatás elkerülésére, a gyermek érdeklődését, önkéntességét, akaratát tiszteletben kell tartani. A tanulás szervezésénél olyan keretet kell választani, mely a lehetőségekhez képest leginkább biztosítja a gyermek szabadságát, előrehaladását a megismerésben. A szabadság az alkotókészség kibontakozásának feltétele, de nem szabadosság. Az abszorbeáló lélek, mint jellegzetes kifejezés azt jelenti, hogy a gyermek pszichikai felépítése különbözik a felnőttétől. Míg a felnőtt emlékezetébe vési az ismereteket, a gyermek magába szívja, beilleszkedik a környezetbe. A fogékony fázisok elve szerint, a gyermek bizonyos ingerek felfogására, ismeretek elsajátítására fejlettségének egy adott szakaszában intenzívebben képes. Ez az érzékenység egyénenként különböző időpontban jelentkezik. A szakaszoknak megfelelően a gyermeket érdeklődése, akarata viszi előre a megismerési folyamatban. Mindez a személyiség központúságot, az egyéni megfigyelés és tanulás fontosságát hangsúlyozza. A gyermeknek akkor kell nyújtani a fejlődés lehetőségét, ha valaminek a befogadására, elsajátítására különösen fogékony. Ha ezt nem vesszük figyelembe, később nehezen pótolható, vagy pótolhatatlan kimaradások képződhetnek. A figyelem intenzív koncentrációja a tevékenység közben elért elmélyülést jelenti. Amennyiben a gyermek érzékeny bizonyos fajta

ismeret befogadására, és ahhoz megtalálja környezetében a problémát jelentő helyzetet, feladatot, eszközt, elmélyülten járja végig a megismerés útját. Szinte magába szívja a tapasztalatokat, ismereteket, képességei, készségei magasabb szintre emelkednek. A kötődés specifikus érzelmi kötelék egy elsődleges személyhez, mely a közelség keresésben nyilvánul meg. A közelség, a testi kontaktus keresése ösztönös, biológiai célja az oltalom és a védelem. A gyermek ahhoz kötődik, aki érzékenyen reagál rá, ingert nyújt és felismeri az érzéseit. A kötődési rendszer stabil, egy egész életen át fennmarad, és meghatározó erővel bír. Különböző mértékben, de folyamatosan aktív, különösen stressz esetén. Az óvodában megfigyelhető volt, hogy a gyerekek nem kötődnek úgy az óvónőjükhöz, mint a magyarországi óvodákban. A gyerekek nagy része az óvodába kerüléskor éli át az első komoly szeparációs élményét. Több új óvodást is beírtak abban az időszakban, amíg ott tartózkodtunk. A beszoktatás időszakában tapasztalható szeparációs szorongás természetes jelenség. A gyerek nehezen viseli az anyától való elszakadás élményét, mert elveszíti azt az érzelmi biztonságot, amelyet addig otthon megtapasztalt, meg kell tanulnia jól éreznie magát a szülő távollétében, és bízni abban, hogy jönnek érte. A beszoktatáskor gyakran tapasztalhatók problémák az alvás, evés vagy wc-használat területén, a gyermekek a bizalmi funkciók megtagadásával jelzik szorongásukat. Megtanulják az alapvető érintkezési szabályokat, és kezdenek fontossá válni a kortárs kapcsolatok is. Ez azonban magával hozza a szociális készségek hiányosságait. „Mert pontosan hogyan is kell barátkozni, hogy kell játszani, hívni a másik kisgyereket, vagy csak elkérni tőle valamit”. Ezek olyan kérdések melyekkel a gyermek a szociális közegben nap, mint nap találkozik. Megpróbálja a maga szerény eszközeivel célját elérni. Ki ügyesebb ebben, ki pedig szorongóbb, elveszettebb. Jellemző viselkedés lehet ebben az időszakban a rosszul értelmezett szociális helyzetekre, a verekedés, agresszív cselekedet, vagy túlzott visszahúzódás szorongás. Az óvodában is előfordult néhány agresszívabb megnyilvánulás a gyerekek között. Mivel a gyermek gondolkodására, szemléletmódjára jellemző, hogy nagymértékben befolyásolják az érzések, nem képes tárgyilagosságra, nehezebbre esik, hogy több szempontot együttesen tekintetbe vegyen. Gondolkodása mágikus és nagy szerepet kap az alkotó fantázia. De ebben az időszakban van jelen a „miért?”- korszak is. Heves érdeklődést mutattak az óvodások minden irányba. Állandóan kérdeztek, újra és újra. Sokszor ugyanazt többször. Kíváncsiak, sokszor figyelmetlenek, csapongóak voltak. Leggyakoribb problémák voltak: A gyermek nem akart óvodába jönni, ha behozták sírt, nem tudott elszakadni az anyától. Agresszív volt, verekedett a többi gyerekekkel, állandó konfliktusai voltak vagy túlzottan visszahúzódó volt. Hisztizett, elalvási zavarai voltak. Az egyik gyermeknek szobatisztasági problémái voltak. A szobatisztaságra szoktatás a szülő gyermek kapcsolatának kritikus időszaka. Megjelenik benne a kapcsolatuk minősége is. A gyermek az étkezésén kívül igazán csak az ürítési szokásaival kapcsolatban tud dönteni. „adom, vagy nem adom”, ezért a szobatisztasági problémákban határkérdések, szerepkérdések is megjelenhetnek. Vannak azonban

más jellegű nehézségek. Ha a gyermek már az ötödik életévében van és nappal vagy éjszaka, hetente legalább egyszer bepisil akkor enurézisről-bevizelésről beszélünk. A bepisilésnek organikus oka is lehet, ezért minden esetben ki kell vizsgálni orvosilag. Az enurézis regressziós folyamat. A gyermek szorongásaival, érzelmi nehézségeivel nem tud megküzdeni. Enkoprízis: gyermek a székletét nem tudja visszatartani- általában nappalra korlátozódik, és három típusát különíthetjük el: Manipulatív szennyezés: tudatos vagy nem tudatos viselkedésről van szó, célja a család befolyásolása, a szülők iránti érzett indulat, bosszú kifejezése, figyelemkeresés. Krónikus hasmenés vagy krónikus diaré: a gyermek aki ettől szenved különféle stressz helyzetre reagál élénk bél működéssel. Krónikus székrekedés: a gyermek az elfojtott indulataival, a szülő iránti agresszív érzéseivel nem tud megbirkózni. Szeretethiány, a szeretet elvesztésétől való félelem is indikálja azonban a probléma kialakulását. Néhány gyermeknek táplálkozási problémáik voltak. Az étkezési problémák az étvágytalanság, a válogatosság, a rossz evés, gyakori probléma. Klasszikus esetben ilyenkor a gyermek fizikailag egészséges, azonban nevelési nehézségek miatt problémák adódnak. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezik a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be. Az óvodapedagógus feladata az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása. Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése. A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése. A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása. Az egészségfejlesztés területei egészséges táplálkozás mindennapos testnevelés, testmozgás, személyi higiéné, testi és lelki egészség fejlesztése. Az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja. Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs, gyümölcs, zöldség, hús, hal, tojás, tej és tejtermék, olaj, margarin, vaj, zsír. Az óvodában ezeket mind biztosították a gyermekek számára. Különböző sajtokat, joghurtokat, rákot, halat, banánt, almát, görögdinnyét, répát, zöldborsót, bagettet fogyasztottak az étkezés során. Segítséget nyújtottunk az étel kulturált körülmények között való folyamatos felszolgálásában. Az étkezés befejeztével az asztalokat letisztítottuk, a helységet feltakarítottuk. A gyermekek számára folyamatosan biztosítottunk folyadékot. Megkedveltettük az ízeket, folyamatos rágásra ösztönöztünk. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismertettük meg a gyerekeket. Az étkezést örömtelivé tettük, jó hangulatot teremtettünk az ételek elfogyasztásához. Az óvodapedagógus feladata a mozgásigény kielégítése és

testi képességek fejlesztéséért változatos napi és heti rendszerben biztosítani a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap mozgástevékenység szervezése az udvaron. A napirend keretei között elegendő időt biztosítottak a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. A gyermekeket tisztálkodási folyamattal ismertettük meg. Helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítottuk, ellenőriztük a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését, gyermekek elalvását segítő, biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítják. Feladatunk volt még az egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása. A mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, a higiénés szabályok betartatása a gyermekkel. A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeltük, szükség esetén kezdeményeztük javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán hívtuk fel a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira. Mindig mindent megmagyaráztunk a gyerekeknek. Nagyon megszerettük a kicsiket, búcsúzkodásnál pár könnycseppet is ejtettünk. Fantasztikusan éreztem magam Franciaországban. Sokat tanulhattam a Montessori-módszerről, az ottani nevelési-rendszerről és persze megtanultam beilleszkedni egy új környezetbe. Szabadidőnkben sokat kirándultunk, megcsodáltuk az óceánt, élveztem a tengerpart érdekességeit(még soha nem voltam tengerparton). Nagyon jó volt, hogy ott volt a tanárnő mint kísérőtanár, mert az első héten mindenben segített és együtt mentünk kirándulni. Sokat mesélt, ami segített a breton kultúra megismerésében. A legjobban a második világháborús emlékek, bunkerek tetszettek.

Nagyon köszönöm, óriási élmény volt ez az egy hónap!

Zámbó Dóra 13. évfolyamos tanuló

